

בביתם ובצאתם

הגר הלל, 'ישראל' בקהיר,
עיתון ציוני במצרים הלאומית
1920-1939, אוניברסיטת תל-
אביב/עם עובד, 285 עמ'

עבודות דוקטורט מעטות בלבד עושות את דרכן לכדי פרסום כספרים. "ישראל' בקהיר" הוא דוגמה לספר המביא לנו עבודת דוקטורט מרתקת, גם אם לא נערכה די הצורך לטובת הקורא הכללי.

בין שתי מלחמות העולם ראה אור במצרים העיתון הציוני 'ישראל'. עניינו היה ציונות חיונית ורחבת-תפיסה. בדרך זמן מיוחד בהיסטוריה היהודית, בין תחילת המנדט וראשית הזוועה הנאצית, מתגלה פעילות ציונית-יהודית ייחודית ברעיונותיה ובסינתזה שבה. בדיעבד הדבר פשוט עד כדי אוטופיה. להיות ציוני ויהודי גאה, לא לוותר על הזהות וגם לא להסתגר מהסביבה, במקרה הזה החברה במצרים, שפעלו בה זרמים רבים, חלקם בעייתי בהחלט. יהודים ומצרים, ציונים ובני העולם הערבי, והכל תוך היצמדות לאתיקה יהודית בסיסית, שבינתיים כמעט נכחדה. היהודי הנאמן לאתיקה שלו שואף לצדק חברתי בכל מקום ולכולם. הזמן הלאומני והעידן הנאצי באו, וההידרדרות היתה ודאית, אבל אפשר ללמוד מהדרך.

הגר הלל מצילה פרק חיוני לא רק בתולדות היהודים במצרים ובאזורנו, אלא גם בתולדות הרעיונות היהודיים ויישומם.

יורם מלצר